

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Gazeteci, yazar ve yönetmen Ruhi Karadağ, 2013 yılında gazeteci Faruk Balıkcı ile birlikte kaleme aldığı “Suskunlar Konuşuyor: Yaralı Yonca (Nefela Birîndar)” adlı kitabın tanıtımını içeren gazete kupürünü sosyal medya hesabında paylaştığı gerekçesiyle, İstanbul 34. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından “örgüt propagandası” suçlamasıyla 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırılmıştır. Oysa söz konusu kitap, Ozan Yayıncılık tarafından bandrollü olarak yayımlanmış, herhangi bir toplatma kararı bulunmayan bir eserdir.

Daha önce aynı dosyada verilen mahkumiyet kararı, Yargıtay tarafından ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilerek bozulmuş; ancak yerel mahkeme yeniden aynı yönde karar vermiştir. Bu durum, yargı organlarının aynı olgular karşısında çelişkili ve keyfi kararlar verdiğini göstermektedir.

Öte yandan, Evrensel Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Fatih Polat'ın 6 yıl önce aynı kitaba dair kaleme aldığı yazıya, Burdur Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişim engeli getirilmiştir. Kararda, yazının “örgüt propagandası” yaptığı ve “devlet aleyhine olumsuz algı oluşturduğu” ileri sürülmüştür. Ancak kitap hakkında herhangi bir yasaklama veya dava bulunmamaktadır.

Benzer biçimde, İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi'nin yayımladığı raporda, “Yaralı Yonca (Nefela Birîndar)” adlı kitabın Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi İdaresi tarafından cezaevine girişine yasak getirildiği belirtilmiştir.

Bandrollü olarak yayımlanan ve toplatma kararı bulunmayan bir kitabın, yazarını veya tanıtımını yapan gazetecileri hedef haline getirmesi hem idari hem de yargısal alanlarda hukuki güvenlik ilkesinin, ifade ve sanat özgürlüğünün açık ihlalidir. Bandrol, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında devletin eseri yasal ve denetimli olarak kabul ettiğini gösterir. Buna rağmen eserin keyfi biçimde yasaklanması, hukukun üstünlüğü ilkesine aykırıdır.

Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) yerleşik içtihatlarına göre, ifade özgürlüğü yalnızca toplumca kabul gören fikirleri değil, rahatsız edici ve sarsıcı düşünceleri de korur (Handyside/Birleşik Krallık, 1976). Bu bağlamda, bir kitabın tanıtımının “propaganda”

sayılması, AİHS'nin 10. maddesinin açık ihlalidir. Sanat, edebiyat ve gazetecilik faaliyetlerinin suç unsuru sayılması; demokratik toplum düzeniyle bağdaşmadığı gibi, halkın hakikatle temas kurma hakkını da ortadan kaldırmaktadır. Bu davalar yalnızca yazarları değil, toplumun düşünsel özgürlüğünü cezalandırmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Bandrol verilmiş, toplatma veya yasaklama kararı bulunmayan kitapların tanıtımını yapan yazar ve gazetecilerin "örgüt propagandası" suçlamasıyla yargılanması, Bakanlığınızın ifade ve sanat özgürlüğüne ilişkin ilkeleriyle bağdaşmakta mıdır?
- 2- Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak, bandrollü kitapların cezaevlerine girişinin keyfi biçimde engellenmesine ilişkin herhangi bir denetim veya inceleme yürütülmekte midir?
- 3- "Yaralı Yonca (Nefela Birîndar)" adlı kitabın Diyarbakır Cezaevi'nde yasaklanmasına dair Bakanlığınıza ulaşmış herhangi bir yazılı karar veya rapor bulunmakta mıdır?
- 4- Bandrollü kitapların cezaevlerine sokulmaması veya kitap tanıtımını yapan gazetecilerin yargılanmasıyla ilgili olarak, Bakanlığınızca Adalet Bakanlığı nezdinde herhangi bir girişimde bulunulmuş mudur?
- 5- Kültür ve Turizm Bakanlığı, ifade özgürlüğü kapsamında bandrollü kitapların idari veya yargısal sansürden korunması amacıyla bir düzenleme veya denetim mekanizması oluşturmayı planlamakta mıdır?
- 6- 5846 sayılı Kanun uyarınca bandrol verilmiş bir eserin cezaevlerine girişinin yasaklanması, Bakanlığınızın bilgisi ve onayı olmadan nasıl gerçekleşmektedir? Bu tür keyfi uygulamalara dair herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?